

## ЯВОРОВ КАТО ЗАХАРИ. ПАЛИГЕНЕЗАТА - ЧЕТЕ, ПОМНИ И ПИШЕ

Любка Липчева-Пранджева

Луиджи Пирандело "Покойният Матия Паскал", Херман Хесе "Петер Каменцинд", Джоузеф Конрад "Ностромо", В. Х. Хъдзън "Зелени домове", Хенрик Понтотидан "Щастливецът пер", Антон П. Чехов "Вишнева градина", Дж. М. Синдж "Препускане към морето", Франк Ведекинд "Кутията на Пандора", Габриеле д'Ануцио "Дъщерята на Джорио", Джеймс Бари "Питър Пан", Ромен Ролан "Жан Кристофор", Хенри Джеймс "Златната чаша", Анатол Франс "На белия камък", Реми дьо Гурмон "Литературни разходки", Марк Твен "Дневникът на Адам", Луи Леже "Турци и гърци против българите в Македония", Пейо Яворов "Гоце Делчев", Елин Пелин "Разкази".

Това е списъчността, подреждаща заглавията на книгите-събития, излезли през 1904 година, които според автора на "История на света в дати" и неговите български издатели, "имат широк обществен отзвук по време на своето "случване" и "влият за добро или лошо, на човешкото поведение след това"<sup>1</sup>. Дали те са в състояние да направят общ текст (кое би могло да го провали?) или, обратно, неизбежно извикват множествеността на историческото разказване, е любопитен въпрос. Безспорно е едно - два от трите текста, които попълват представителната българска извадка, са пряко свързани с историчното. И двата текста, от своя страна, отнасят актуално историческото за България към Македония.

В началото на ХХ-ти век процесът на национализация на помненето в българския културен контекст изглежда завършен и стабилизиран. Усърдното строителство на 80-те години е на-

---

1. Кяслдън Р., *История на света в дати*. Атлантис, С., 1998 г., с. 5.